

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ Nusa Dua တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် (၂၀၉) ကြိမ်မြောက် အမှုဆောင်ကောင်စီ အစည်းအဝေး (209th Session of IPU Governing Council) ၏ မြန်မာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရမှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အား အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆိုခဲ့ပြီးနောက် စစ်တပ်သည် တစ်နှစ်သက်တမ်း အရေးပေါ်ကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး လွှတ်တော်အသစ် စတင်မည့် နေ့ဖြစ်သည့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်၏ အာဏာကို အင်အားသုံး သိမ်းယူခဲ့သည်။ အဆိုပါ အရေးပေါ်ကြေညာချက်ကို ၂၀၂၃ ခုနှစ် အကုန်တွင် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပပေးမည်ဆိုသော ကတိနှင့်အတူ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် သက်တမ်း တိုးမြှင့်ခဲ့ပြန်သည်။

အာဏာသိမ်းပြီး အချိန်တိုအတွင်း လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၊ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အပါအဝင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်မှ အခြားသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၆) ဦးကို နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ဖြင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။ အခြားသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၂၀) ဦး ကိုလည်း အကြမ်းဖက် ဖမ်းဆီးခဲ့ကြောင်း တိုင်ကြားစာများအရ သိရှိရသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက် နေ့တွင် ဦးဝေလင်းအောင်နှင့် ဒေါက်တာပြည့်ဖြိုးတို့အား ဖမ်းဆီးလိုက်ပြီးနောက် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၃၀) ဦး ရှိပြီဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂအထူးအစီရင်ခံစာတင်သွင်းသူ၏ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရမှု အခြေအနေနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အစီရင်ခံစာအရ အကြမ်းဖက်ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်း ခံရသည့် နိုင်ငံသား (၁,၀၀၀) ဝန်းကျင်သည် အကျဉ်းထောင်များတွင် ဆေးဝါးကုသခွင့်နှင့် ဥပဒေအကြံဉာဏ် များ အနည်းငယ်သာ (သို့မဟုတ်) လုံးဝ မရရှိခြင်းတို့နှင့်အတူ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် ကြုံတွေ့နေရပြီး ပြည့်သိပ်နေသော အကျဉ်းထောင် များ ၌ အဆက်အသွယ်ဖြတ်တောက်ထား ခံနေရသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နှင့် ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမား ၁၅ ဦးအား ရွေးကောက်ပွဲမသမာမှုရှိသည်ဆိုကာ တရားစွဲဆိုခဲ့ပြီး ယင်းကိုယ်စား လှယ်များအား ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပိတ်ပင်ခြင်းနှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ပါတီအား ဖျက်သိမ်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်နှင့် ဦးဝင်းမြင့်တို့အား လူထုမငြိမ်မသက်ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် ထောင်ဒဏ် (၄) နှစ်ချမှတ်ခဲ့ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အပေါ်၌ စွဲဆိုချက် (၃) ခုအတွက် အခြား သော ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ စုစုပေါင်းအားဖြင့် သူမ အပေါ်၌ ထောင်ဒဏ် (၆) နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည့်အပြင် ထပ်မံ၍လည်း တရားရင်ဆိုင်နေရလျက်ရှိသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်မှ ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် (၇၀) ဦးခန့်သည် ပြည်သူက အပ်နှင်းထားသည့် အခွင့်အာဏာကို ကျင့်သုံးရန်အတွက်

မြို့တော်နေပြည်တော်တွင် ကျမ်းသစ္စာကျိမ်ဆိုခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၃၀၀) ဦးသည် အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့် အစည်းအဝေးခေါ်ယူခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ (CRPH) ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၂၀) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ စစ်အာဏာရှင်များက CRPH အား တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး CRPH သည် စစ်တပ်မှ ဖွဲ့စည်းထားသည့် နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီအား အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် CRPH က တရားဝင်ကြားကာလအစိုးရအဖြစ် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) အား ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ CRPH ၏ အဖွဲ့ဝင် (၂၀) ဦးသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် စစ်တပ်မှ လက်တုံ့ပြန်မည်ကို စိုးရိမ်၍ ရှောင်ပုန်းနေကြောင်း သိရှိရသည်။

CRPH အဖွဲ့ဝင်များ၏ မိသားစုဝင်များသည် စစ်တပ်၏ ထပ်ခါထပ်ခါ နှောက်ယှက်ခြင်းနှင့် မတရား ဖိနှိပ်မှုများကို ခံစားနေရပြီး ဦးစည်သူမောင်၏ ဖခင်ကိုလည်း ဖမ်းဆီးကာ သေစေနိုင်လောက်အောင် နှိပ်စက် ခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ယခင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ယခု NUG ၏ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သူ မန်းဝင်းခိုင်သန်းသည် နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုခံနေရပြီး အခြား များစွာသော လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်း အကြမ်းဖက် အာဏာဖိဆန်မှုအား တိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းကြောင့် တရားရင်ဆိုင် နေရပြီး အခြားသော စွပ်စွဲချက်များဖြင့်လည်း ကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ခံနေရသည်။

စစ်တပ်အာဏာပိုင်များသည် ပထမရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်တွင် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူများအား ခွင့်ပြုပေးခဲ့သော်လည်း စစ်တပ်မှ ပြည်သူများအပေါ် သေစေနိုင်သော လက်နက်များနှင့် အလိုအလျောက် ပေါက်ကွဲစေနိုင်သည့် ဗုံးများ အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း တင်ပြမှုများနှင့်အတူ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေများသည် အဆိုးရွားဆုံးအခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂအထူးအစီရင်ခံစာတင်သွင်းသူသည် အာဏာသိမ်းမှုစေ့စပ်စွာ တပ်မတော်ဟု သိရှိကြသည့် စစ်တပ် သည် အကြမ်းဖက်မှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် စနစ်တစ်ကျ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ သည်။ ၎င်းတို့ကျူးလွန်မှုများသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်သည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီနှင့် အခြားသော နိုင်ငံတကာအစည်းအဝေးများ တွင် မြန်မာစစ်တပ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအား အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်းကို ထောက်ပြ လျက် ကျရှုံးနိုင်ဆီသို့ လျှောက်လှမ်းနေပြီဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်မှုများကို ကျွမ်းကျင်သူအချို့က ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၄) ရက်နေ့တွင် အာဆီယံက ခေါင်းဆောင်များအစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ကျင်းပခဲ့ပြီး မြန်မာစစ်တပ်အာဏာပိုင်အဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအား ဘုံအကျိုးစီးပွားနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဓိကဆွေးနိုင်းရန် ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ သက်ဆိုင်သူအဖွဲ့အစည်းအားလုံးနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံသို့

လာရောက်နိုင်ရေးအတွက် အထူးကိုယ်စားလှယ်အား အမည်စာရင်းတင်သွင်းရန်နှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ ချက်ခြင်းရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုချက်များပါဝင်သည့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဘုံသဘောတူညီချက် (၅) ရပ်ကို အဆိုပါအစည်းအဝေးမှ ချမှတ်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်အာဏာပိုင်များက အထူးကိုယ်စားလှယ်အား လက်ခံရန် ငြင်းဆိုခဲ့ခြင်းနှင့် ဘုံသဘောတူညီချက် (၅) ရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒမရှိမှုကို ပြသ ခဲ့ခြင်းကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် စစ်တပ်အာဏာပိုင်များအား အာဆီယံအစည်းအဝေးများမှ ဖယ်ကျဉ်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ဦးရည်မွန် (ခ) ဦးတင်သစ်၊ ဦးလွင်ကိုလတ်၊ ဒေါ်ဇင်မာအောင်နှင့် ဒေါ်ဖြူဖြူသင်းတို့အား မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံသားဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၆) ကို ဖောက်ဖျက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်အောင် ပြုလုပ်သည်ဆိုသည့် စွပ်စွဲချက်ဖြင့် ၎င်းတို့အား နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်ဆိုင်းခဲ့ကြောင်း တင်ပြလာသော နောက်ဆုံးအချက်အလက်များအရ သိရှိရသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ် လ တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် IPU လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကော်မတီ၏ ကြားနာပွဲ၌ ကုလသမဂ္ဂအထူးအစီရင်ခံစာ တင်သွင်းသူ က တပ်မတော်အနေဖြင့် ပြည်သူ (၁၆၀၀) ကျော်အား သတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီး ယင်းသည် လူသားမျိုးနွယ်ပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများအား ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံစာတင်ပြခဲ့ကာ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်း တစ်ခုလုံးမှ စစ်တပ်အာဏာပိုင်များအပေါ် ထိရောက်သောဖိအားပေးမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရန် ထပ်မံတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစစ်တပ်သည် နိုင်ငံအချို့ထံမှ ပြည်သူများကို သတ်ဖြတ်မည့် စစ်လက်နက်များကို လက်ခံရရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာစစ်တပ်အပေါ် လက်နက် စီးဆင်းမှုကို ပိတ်ပင်တားဆီးရန်လည်း ကုလသမဂ္ဂ၏နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာတွင် ထပ်မံတောင်းဆိုထားသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် IPU အတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံးသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအား အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် မတည်မငြိမ်ဖြစ်အောင်လှုံ့ဆော်မှုများကြောင့် လူဦးရေ (၁၀၀၀) ကျော် အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရကြောင်း စွပ်စွဲချက် ဖြင့် စစ်အာဏာပိုင်များထံမှ ပေးစာကို လက်ခံရရှိထားသည်။ ထိုစာတွင် ယုံကြည်မှုနှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများအား ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ထားလျက်ရှိသည့် ဆွေးနွေးပွဲများ ပြန်လည်စတင်ရန် အလားအလာနှင့် ဘုံသဘောတူညီချက် (၅) ရပ်အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ကတိကဝတ် ပြုထားပြီး ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေးအတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများကို ပြန်လည်စတင်နိုင်ခြေကို ညွှန်ပြ နေသည်။

၂၀၉ ကြိမ်မြောက် အမှုဆောင်ကောင်စီ အစည်းအဝေးက မြန်မာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်တောင်းဆိုခဲ့သည်-

- ကော်မတီမှတင်ပြထားသော မေးခွန်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ မြန်မာအမြဲတမ်း ကိုယ်စားလှယ်ရုံးနှင့် ဂျနီဗာမြို့ရှိ အခြား နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ ထောက်ပံ့ပေးသော

သတင်းအချက်အလက်များအား လက်ခံရရှိကြောင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ခံရသော နောက်ထပ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၂) ဦးသည် လွန်ခဲ့သောလအနည်းငယ်တွင် ပြန်လည် လွှတ်မြောက်ခဲ့သည်ကို သတိပြုမိပါကြောင်း

- စစ်တပ်မှ ခန့်အပ်ထားသည့် နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အနည်းဆုံး (၄) ဦးအား နိုင်ငံသားအဖြစ်မှအကြမ်းဖက်ဖျက်သိမ်းမှုအပေါ် စိုးရိမ်ပါကြောင်း၊ နိုင်ငံ တကာဥပဒေများအရ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကို ရုတ်သိမ်းခြင်းသည် အလွန်ပြင်းထန်သော ဆောင် ရွက်ချက် တစ်ခုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံမဲ့အဖြစ်သို့ ဦးတည်စေခဲ့ပါက တစ်ဦးချင်း ကြားနာခြင်းကဲ့သို့ လုပ်ငန်းစဉ်များအား လေးစားမှုအပြည့်ဖြင့် ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း၊ စစ်တပ် အာဏာပိုင်များထံမှ အဆိုပါအချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ကိုရယူလိုကြောင်း၊

- ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် စစ်အာဏာပိုင်များက အရေးယူခဲ့ သည့် မြန်မာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (၆၂) ဦးသည် ဆေးဝါးကုသခွင့် နှင့် ဥပဒေအကြံဉာဏ် များ အနည်းငယ် (သို့) လုံးဝမရရှိခြင်းနှင့်အတူ လူမဆန်သောဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံထားရသည်။ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ကျား-မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းနှင့် နာမကျန်းမှုများကို ကြုံတွေ့ နေရပြီး အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ထားကာ အကျဉ်းထောင်များ၌ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံထားမှု အပေါ် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်မိပါကြောင်း၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်းဆီအတွက် လွတ်လပ်ပြီး ထင်သာမြင်သာရှိသော ကြားနာမှုအပါအဝင် ၎င်းတို့၏ရှေ့နေများနှင့် လျှို့ဝှက်စွာ တွေ့ဆုံခွင့်၊ မိသားစုနှင့်တွေ့ဆုံခွင့်၊ လူသားဆန်ပြီး ဘေးကင်းလုံခြုံသော ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်း ခံရမှုနှင့် ကျန်းမာရေးအခြေအနေများအပါအဝင် လက်ရှိဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းဆီ၏ အသေးစိတ် သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးအပ်ရန် မြန်မာ စစ်တပ်အာဏာပိုင်များအား ထပ်မံတောင်းဆိုပါကြောင်း၊ နိုင်ငံတကာကြက်ခြေနီအဖွဲ့မှ ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခံထားရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ရေးအတွက်ခွင့်ပြုရန် မြန်မာစစ်တပ်အာဏာပိုင်များအား တောင်းဆိုပါကြောင်း၊

- အတင်းအဓမ္မ အာဏာသိမ်းမှုနောက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူသား မျိုးနွယ်ပေါ်ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများအပါအဝင် အကြမ်းဖက်မှုများကြောင့် လူအများအပြား သေကြေပျက်စီးခဲ့ခြင်းအပေါ် တုန်လှုပ်မိပါကြောင်း၊ အာဆီယံမှ ချမှတ်ခဲ့သည့် ဘုံသဘော တူညီချက် (၅) ရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကတိကဝတ်ကို လေးစား လိုက်နာပြီး အကြမ်းဖက်မှုများအား ချက်ခင်းရပ်တန့်ရန် စစ်တပ်အာဏာပိုင်များအား တိုက်တွန်း

ပါကြောင်း၊ ဆန္ဒပြသူများအပေါ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများသည် အကြမ်းဖက်မှု အဆုံးသတ်ရေး ကတိကဝတ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ခြေလှမ်းများအဖြစ် ရှုမြင်ရမည်ဟူသော စစ်တပ် အာဏာပိုင်များက တင်ပြသည့် အယူအဆသည် စိတ်ရှုပ်ထွေးဖွယ်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ဘုံသဘော တူညီချက် (၅) ရပ်အပြင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စည်းမျဉ်း များကိုပါ လေးစားလိုက်နာသည့် အနေဖြင့် သေစေနိုင်သောအင်အားအသုံးပြုခြင်းကို ချက်ချင်း ရပ်တန့်ပြီး မိမိတို့၏ လူ့အခွင့်အရေးကို အသုံးပြုနေသူများအပေါ် စစ်မှန်သော ချုပ်ချယ်မှုကိုသာ ဆောင်ရွက်ရန် စစ်အာဏာပိုင်များအား တိုက်တွန်းပါကြောင်း၊ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို လွှတ်ပေးခြင်းသည် အကြမ်းဖက်မှုရပ်တန့်ရေးနှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် ဦးတည်သည့် အရေးပါသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ဘုံသဘော တူညီချက် (၅) ရပ်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ အကြမ်းဖက်မှုများလျော့ကျပြီး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနိုင်မှု သို့ ဦးလှည့်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊

- ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲမှ ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏ လူ့အခွင့် အရေးကို စစ်တပ်အာဏာပိုင်များက လေးစားလိုက်နာရန်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် စစ်တပ်မှ အရေးယူမှုများကို ကြောက်ရွံ့မှုမရှိဘဲ အပြန်အလှန်ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်ခွင့်၊ စုဖွဲ့ခွင့်၊ စုဝေးခွင့်၊ အမြင်များ ဖော်ပြခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်များအား ရယူ/ပေးအပ်ခွင့်၊ လက်တုံ့ ပြန်ခံရခြင်းကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိဘဲ သွားလာခွင့်တို့ကို စစ်တပ်အာဏာပိုင်များက ပိတ်ပင်တား မြစ်ခြင်းမပြုရန် တောင်းဆိုကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ (CRPH) အဖွဲ့ဝင် ၂၀ ဦးနှင့် အခြားသော ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ရွေးကောက်ခံထားရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော်လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်နေ ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ အရေးယူနေမှုများမှ ရပ်တန့်ပေးရန် တိုက်တွန်းကြောင်း၊ အဆိုပါအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်သတင်းအချက်အလက် များအား အရေးပေါ်ရရှိနိုင်ရန် စစ်တပ်အာဏာပိုင်များအား တောင်းဆိုကြောင်း၊

- CRPH အဖွဲ့ဝင်များ အပါအဝင် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲမှ ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တညီတညွတ်တည်း ရပ်တည်ကြောင်း ပြသရန်နှင့် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများအပေါ် လေးစား လိုက်နာရေး ရှိစေရန်အတွက် IPU အဖွဲ့ဝင်လွှတ်တော်များ၊ အမြဲတမ်းလေ့လာသူများနှင့် အာဆီယံ ပါလီမန် များ ညီလာခံ (AIPA) အပါအဝင် လွှတ်တော်ညီလာခံများက ဖိအားပေးရန် တောင်းဆိုကြောင်း၊ အကျပ်အတည်းဖြေရှင်းရေးတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ယခုအချိန်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လုပ်ရပ်များကို ကြိုဆိုပြီး အရပ်သားများအပေါ် လက်နက်အသုံးပြုမှု ရပ်တန့်ရေး အပါအဝင်

ယင်းကိစ္စရပ်များတွင် ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရန် အဖွဲ့ဝင်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို တောင်းဆို ပါကြောင်း၊

- မြန်မာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ ရပ်တည်ပေးသော နိုင်ငံတကာ ကွန်ရက်အား ပိုမို အားကောင်းလာစေရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် နိုင်ငံတကာလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ မိတ်ဖက်အဖွဲ့ (IPAM) နှင့်လက်တွဲ၍ IPU အဖွဲ့ဝင်လွှတ်တော်များနှင့် အတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံးက လုပ်ဆောင်ပေးရန်၊ ဒေသတွင်း တက်ကြွသော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း များနှင့်အတူ ယခုကဲ့သို့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုအား အကူအညီပေးရာတွင် ခိုင်မာသော ဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ဆောင်ပေးရန်တောင်းဆိုကြောင်း၊ ထိုသို့လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်လွှတ်တော်များအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် ရှိသည့်အဆင့်များကို အသိပေးတင်ပြရန် ကြိုဆိုကြောင်း၊
- အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်အနေဖြင့် ယခုဆုံးဖြတ်ချက်အား စစ်တပ် အာဏာပိုင်များ၊ တိုင်ကြားသူနှင့်အတူ ဆီလျော်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကြားခံ အဖွဲ့အစည်းထံသို့ ပေးပို့ရန် တောင်းဆိုကြောင်း၊ ထို့ပြင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်အနေဖြင့် ယခုဆုံးဖြတ်ချက်ပါ ကိစ္စရပ်များအား ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် စိုးရိမ်မှုများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်သမျှ အခြားနည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် တောင်းဆိုပါကြောင်း၊
- ကော်မတီအနေဖြင့်လည်း ယခုဖြစ်စဉ်အား ဆက်လက်စစ်ဆေးသွားရန်နှင့် အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ အစီရင်ခံတင်ပြရန် တောင်းဆိုပါကြောင်း။

